

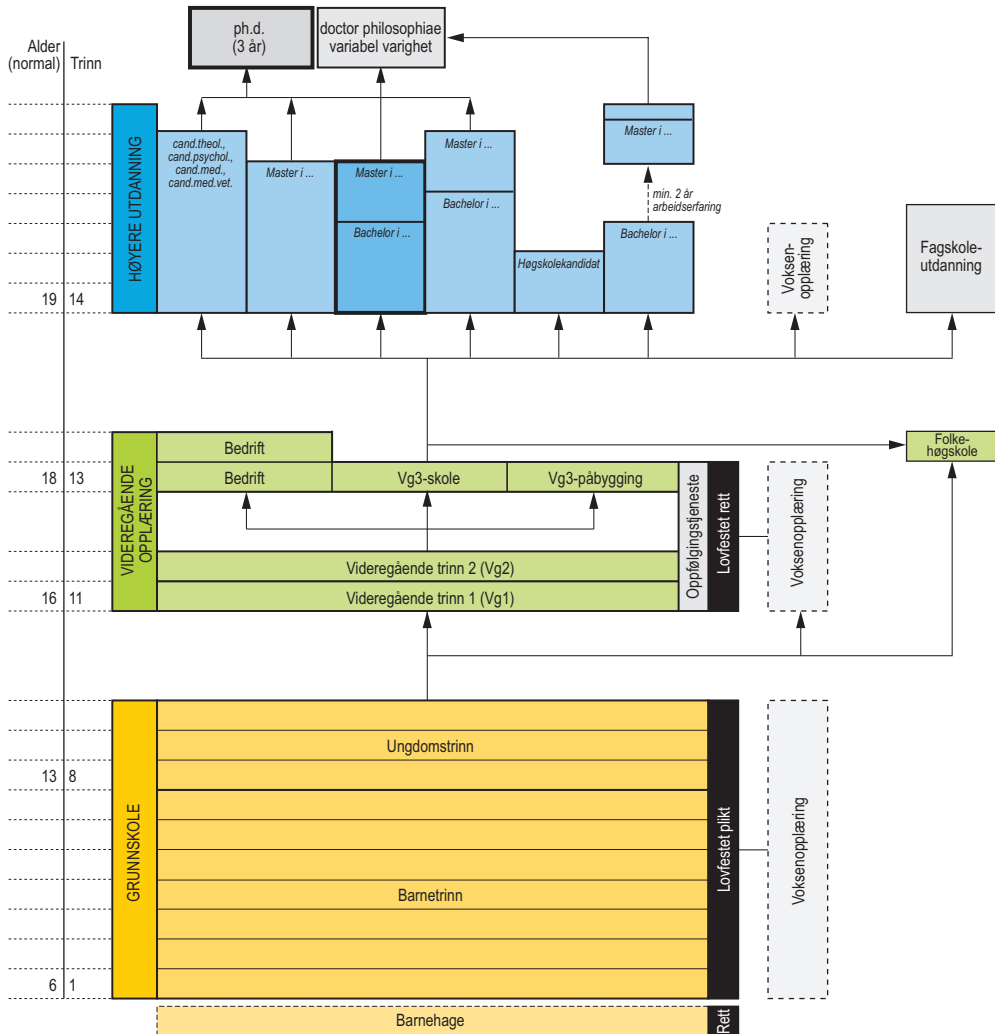

Fakta om utdanning 2011

– nøkkeltall fra 2009

Utdanningssystemet i Norge 2011

Innhold

1. Barn, elever, lærlinger, lære kandidater, studenter og deltakere	3
2. Barnehager	4
3. Grunnopplæring	7
3.1. Grunnskoleopplæring	7
3.2. Videregående opplæring	9
4. Høyere utdanning	13
5. Voksenopplæring	17
5.1. Grunnskoleopplæring	17
5.2. Videregående opplæring	17
5.3. Folkehøgskoler	18
5.4. Studieforbund	18
5.5. Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner	18
5.6. Livslang læring i norsk arbeidsliv	19
6. Utdanningsnivå i befolkningen	20
7. Ressurser	22
7.1. Pedagogisk personale og vitenskapelige ansatte	22
7.2. Økonomi	25

Skissen over utdanningssystemet viser ny struktur for grunnpplæringen (Kunnskapsløftet). Tabeller og figurer er basert på både ny og gammel struktur (Kunnskapsløftet og Reform 94).

Standardtegn

Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpige tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	
Desimalskilletegn	,

Utgiver: Statistisk sentralbyrå, desember 2010
Brosjyren er utarbeidet på oppdrag fra
Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet

Ansvarlig: Alice Steinkellner, Statistisk sentralbyrå,
Alice.Steinkellner@ssb.no

Trykk: Møklegaards Trykkeri AS

Barnehagen skal, ifølge Barnehageloven av 2005, være en pedagogisk virksomhet for barn i førskolealder. I 2009 ble det innført en individuell rett til plass i barnehage.

Med **GRUNNSKOLE** menes ordinær grunnskole for barn i grunnskolealder (6-15 år). Dette omfatter elever på 1. til 10. klassetrinn, og elever i egne klasser for språklige minoriteter og spesialklasser. I tillegg finnes spesialskoler. Kommunene skal ha skolefritidstilbud fra 1. til 4. årstrinn.

VIDEREGÅENDE OPPLÆRING bygger på den 10-årige grunnskolen og tilsvarer normalt 3-årig opplæring for elever og 4-årig opplæring for lærlinger (2 år i skole og 2 år i bedrift).

HØYERE UTDANNING: Som en konsekvens av Bolognaprosessen, ble gradssystemet endret i 2002-2003. Hovedstrukturen er en 3+2+3-modell, med treårig bachelorgrads-, toårig mastergrads- og treårig doktorgradsutdanning.

Med **fagskoleutdanning** menes korte yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse, og som har et omfang på minimum et halvt studieår og maksimalt to år. Fagskoleutdanning tilbys både av offentlige og private tilbydere. Per desember 2009 var det om lag 12 000 registrerte studenter i slike utdanninger. Om lag en tredel av studentene følger offentlige, hovedsakelig fylkeskommunale, tilbud. Det arbeides med å utvikle bedre statistikk for sektoren.

VOKSENOPPLÆRING inkluderer voksenopplæring på grunnskole- og videregående opplæringsnivå, folkehøgskoler, studieforbund og fjernundervisningsinstitusjoner

Voksne som ikke har fått tilstrekkelig grunnskoleopplæring har rett til opplæring på grunnskoleområdet.

Voksne som har fullført grunnskoleopplæring eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring, vil etter søknad ha rett til slik utdanning. Denne retten gjelder fra og med det året personen fyller 25 år.

Studieforbund består av to eller flere frivillige organisasjoner og tilbyr mange ulike kurs, fra grunnskolenivå til høyere utdanning. Studieforbundene tilbyr kurs i de fleste kommuner og kan søke om statsstøtte.

Folkehøgskole er en fri og allmenndannende skole som også har et klart integrerende mål. Folkehøgskolen er pensum- og eksamensfri. Folkehøgskolene tilbyr både korte kurs og kurs med en varighet på 6-12 måneder.

Frittstående fjernundervisning er kjennetegnet av høy grad av fleksibilitet ved at lærer og elev kan kommunisere med hverandre uavhengig av tid og sted. Undervisningen kan organiseres på flere måter, f.eks. ved Internett, datakonferanser, telefon eller brev, og som oftest i en kombinasjon av flere av disse alternativene. Undervisningen kan også omfatte støtteundervisning i form av sentrale eller regionale samlinger. Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner kan søke om statsstøtte.

1. Barn, elever, lærlinger, lære kandidater, studenter og deltakere

Kilde for data om barn, elever, lærlinger, studenter og deltakere er Statistisk sentralbyrås utdanningsstatistikk. Dersom andre kilder er benyttet i tabellene/figurene, er dette oppgitt spesielt.

Antall barn, elever, lærlinger, lære kandidater, studenter og deltakere, etter nivå og utdanningstype. 2009

Utdanningstype	I alt
Barnehage, barn. I alt	270 174
0-2 år	96 611
3-6 år	173 563
Grunnskoleopplæring, elever. I alt	613 928
Barnetrinn	423 194
Ungdomstrinn	190 734
Videregående opplæring. I alt	257 755
Videregående skole, elever	190 598
Lærebedrifter, lærlinger	35 905
Lærebedrifter, lære kandidater	1 240
Folkehøgskoler, elever. I alt	6 850
Annen videregående utdanning¹, elever. I alt	11 441
Fagskoleutdanning, studenter. I alt	11 721
Høyere utdanning, studenter. I alt	235 300
Universiteter ²	91 097
Vitenskapelige høyskoler	26 996
Statlige høyskoler	89 311
Statlige kunsthøyskoler	806
Politi høyskolen	2 349
Militære høyskoler	986
Private høyskoler	11 375
Høyere utdanning i utlandet	12 380
Studieforbund, deltakere. I alt	469 669
Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner, deltakere. I alt	18 376

¹ Private utdanningstilbud som nivåmessig er plassert mellom grunnskole- og universitet/høyskole og som ikke har paralleller i videregående opplæring, for eksempel bibelskoler. ² Høyskolen i Tromsø ble slått sammen med universitetet i Tromsø den 1. januar 2009.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

2. Barnehager

Barnehagen skal, ifølge Barnehageloven av 2005, være en pedagogisk virksomhet for barn i førskolealder. I 2009 ble det innført en individuell rett til plass i barnehage.

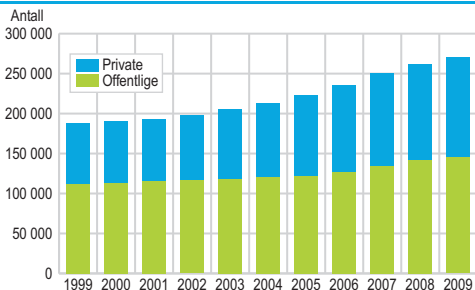
Data om barn i barnehager hentes fra "Årsmelding for barnehager per 15.12" som rapporteres via BASIL.

Barn i barnehager. 2003-2009

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	205 172	213 097	223 501	234 948	249 815	261 886	270 174
Timer per uke							
0-32	62 719	55 991	50 219	40 704	34 581	29 286	25 443
33-40	17 649	18 209	17 783	17 080	16 013	15 189	14 451
41 eller flere	124 804	138 897	155 499	177 164	199 221	217 411	230 280

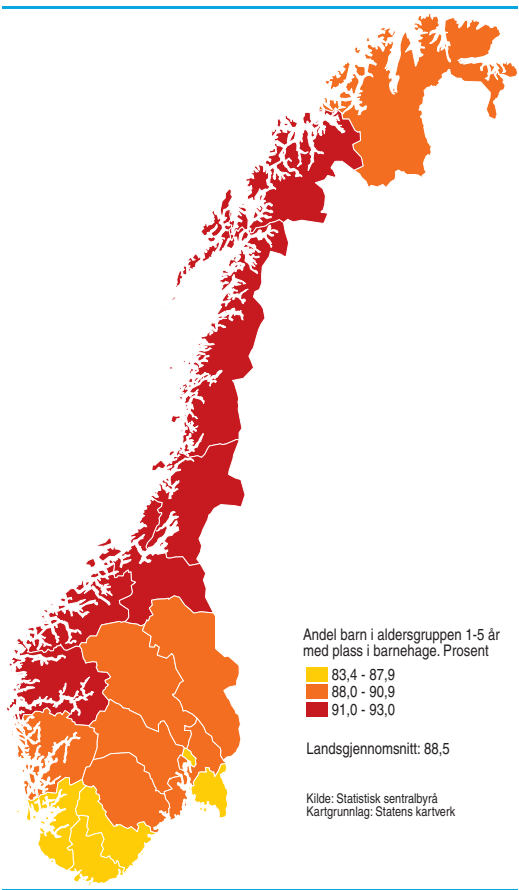
Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/02/10/>

Barn i barnehager, etter barnehagens eierforhold. 1999-2009

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/02/10/>

Andel barn i aldersgruppen 1-5 år med plass i barnehage, etter fylke.
2009. Prosent

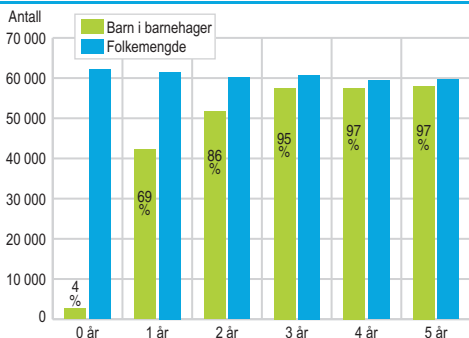

Andel barn i aldersgruppene 1-5 år, 1-2 år og 3-5 år med plass i barnehage. 2001-2009. Prosent

	1-5 år	1-2 år	3-5 år
2001	63,3	37,7	80,1
2002	65,9	40,5	82,5
2003	69,1	43,9	85,1
2004	72,2	47,8	87,7
2005	76,2	54,1	90,8
2006	80,4	61,8	92,8
2007	84,3	69,3	94,5
2008	87,2	74,7	95,6
2009	88,5	77,2	96,2

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/02/10/>

Barn i barnehage og folkekemenge, etter alder. 2009

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

Antall barnehager, etter eierform. 2003-2009

Eierform	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	5 924	6 035	6 278	6 436	6 622	6 705	6 675
Offentlige	2 911	2 853	2 858	2 901	3 006	3 082	3 096
Private	3 013	3 182	3 420	3 535	3 616	3 623	3 579

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/02/10/>

3. Grunnopplæring

3.1. Grunnskoleopplæring

Med *grunnskole* menes ordinær grunnskole for barn i grunnskolealder (6-15 år). Dette omfatter elever på 1. til 10. årstrinn og elever i egne grupper for språklige minoriteter og spesialundervisning. I tillegg finnes spesialschooler. Kommunene skal ha skolefritidstilbud fra 1. til 4. årstrinn.

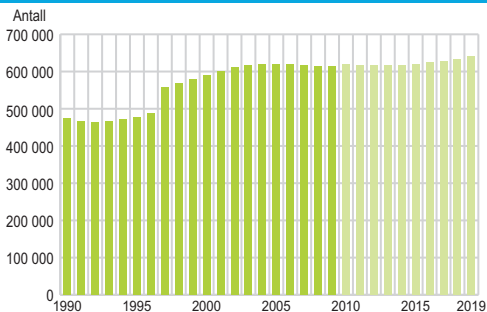
Data om opplæring av barn i grunnskolealder er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Elever/deltakere i grunnskoleopplæring. 1. oktober 2009

	Elever/ deltakere
Ordinære grunnskoler	613 928
herav private skoler	15 837
herav egne grupper for språklige minoriteter i vanlig grunnskole	4 120
Spesialschooler	1 929
Skolefritidsordning	143 814

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utgrs/>

Elever i grunnskolen 1990-2009^{1,2}. Barn i grunnskolealder 2010-2019

¹ 1997: Reform 97. Fra 1990-1996 inneholder barnetrinnet 1.-6. klasse og ungdomstrinnet 7.-9. klasse. Fra året 1997 inneholder barnetrinnet 1.-7. klasse og ungdomstrinnet 8.-10. klasse.

² Med årene 1990-2019 menes skoleårene 1990/91-2019/20.

Kilde: Elever i grunnskolen 1990-2009: Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

Elever i grunnskolealder 2010-2019: Befolkningsstatistikk.

Mer informasjon: <http://www.wis.no/gsi/>, <http://www.ssb.no/02/>, og <http://www.ssb.no/utgrs/>

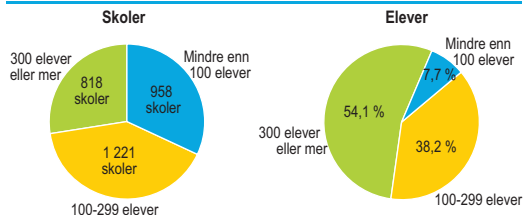
Antall grunnskoler, etter skoletype og eierform. 1. oktober 2009

	I alt	Barne- skoler	Kombinerte barne- og ungdomsskoler	Ungdoms- skoler
I alt	2 997	1 758	767	472
Kommunal/interkommunal	2 840	1 717	662	461
Statlig	1	0	1	0
Privat ¹	156	41	104	11

¹ Godkjent etter lov om private skoler med rett til statstilskudd.

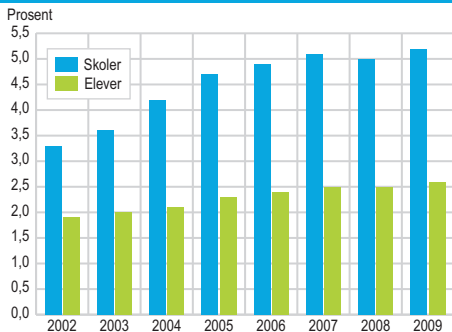
Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utgrs/>

Antall grunnskoler, etter størrelse. Andel elever, etter skolestørrelse. 1. oktober 2009

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utgrs/>

Private skoler og elever i private skoler¹. 2002-2009². Prosent³

¹ Godkjent etter lov om private skoler med rett til statstilskudd.

² Med årene 2002-2009 menes skoleårene 2002/03-2009/10.

³ Andel private grunnskoler av det totale antallet grunnskoler og andel elever i private grunnskoler av det totale antallet elever i grunnskolen.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utgrs/>

3.2. Videregående opplæring

Videregående opplæring bygger på den 10-årige grunnskolen og tilsvarer normalt 3-årig opplæring for elever og 4-årig opplæring for lærlinger (2 år i skole og 2 år i bedrift).

For videregående opplæring henter SSB opplysninger hovedsakelig fra fylkeskommunenes inntakssystem for videregående opplæring (Vigo). Vigo omfatter også fagopplæring, det vil si personer som er i lære i bedrift (lærlinger) og lære kandidater som går opp til fagprøve.

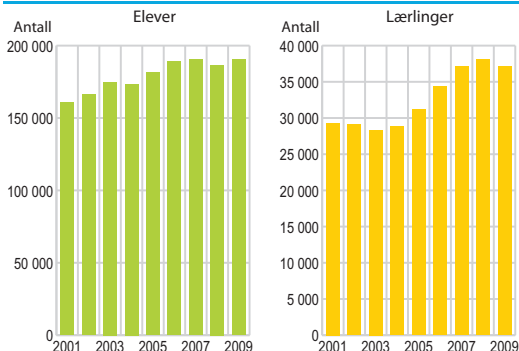
Kunnskapsløftet ble innført høsten 2006. Tabellene inneholder tall som gjelder både for Kunnskapsløftet og Reform 94 (gammel struktur).

Elever, lærlinger og lære kandidater i videregående opplæring, etter trinn og bostedsfylke. 1. oktober 2009

Kurstrinn	Elever	Lærlinger	Lære kandidater
I alt	190 598	35 905	1 240
Videregående trinn 1	74 716	-	-
Videregående trinn 2	65 477	102	14
Videregående trinn 3	50 405	35 803	1 226
Bostedsfylke			
Østfold	10 604	1 636	96
Akershus	22 760	2 588	81
Oslo	17 194	1 668	19
Hedmark	7 663	1 165	61
Oppland	7 125	1 363	51
Buskerud	9 443	1 676	103
Vestfold	9 066	1 549	142
Telemark	6 897	1 464	69
Aust-Agder	4 336	1 111	42
Vest-Agder	6 716	1 776	56
Rogaland	16 905	4 380	122
Hordaland	19 372	4 107	86
Sogn og Fjordane	4 702	1 137	35
Møre og Romsdal	10 264	2 271	77
Sør-Trøndelag	11 304	2 419	28
Nord-Trøndelag	5 843	1 355	65
Nordland	10 363	2 363	52
Troms Romsa	6 378	1 236	42
Finnmark Finnmarku	3 089	590	8
Uoppgitt	574	51	5

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/vgu/>

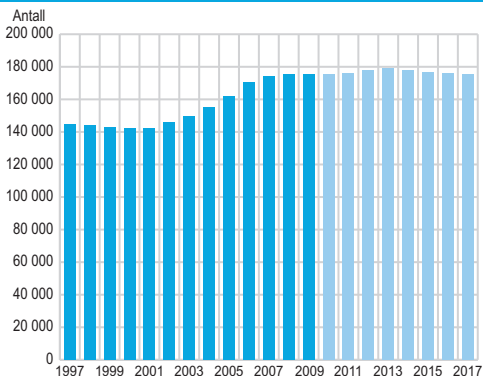
Elever og lærlinger i videregående opplæring. 2001-2009¹

¹ Elevtallet i 2003 kan ikke sammenliknes direkte med de andre årene på grunn av endringer i innrapporteringen av voksne som bare gjaldt dette året.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/vgu/>

Antall 16-18-åringer i videregående opplæring. 1997-2009. Framskrevne tall for 2010-2017^{1, 2}

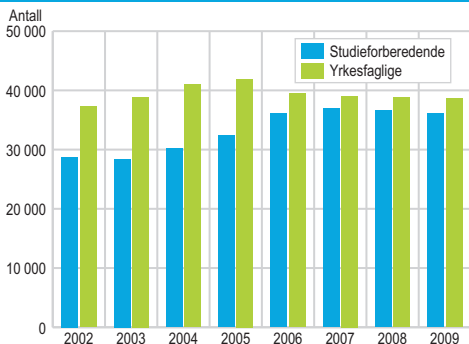

¹ For framskrevne tall for 2010-2017 er det forutsatt samme andelen 16-18-åringer i videregående opplæring, av befolkningen i samme aldersgruppe, som i 2009 (91,0%).

² Befolkningstallene er beregnet etter middels nasjonal vekst for fruktbarhet, levealder, innenlandske flyttinger og netto innvandring.

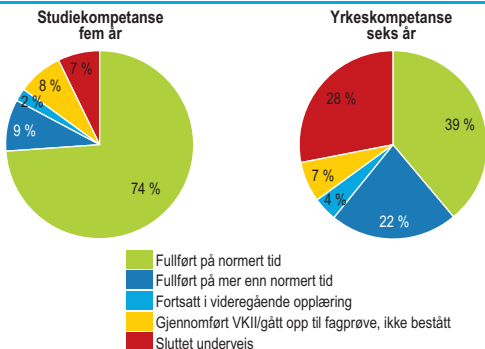
Mer informasjon: <http://www.ssb.no/vgu/>

Elever i videregående trinn 1, etter utdanningsprogram. 2002-2009

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/vgu/>

Elever som startet i grunnkurs¹ for første gang høsten 2003, etter fullført videregående opplæring med studie- eller yrkeskompetanse i løpet av normert tid pluss to år. Prosent

¹ Reform 94.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/vgogjen/>

Elever og lærlinger i videregående opplæring, etter utdanningsprogram/studieretning¹. Andel kvinner. 1. oktober 2009

Utdanningsprogram/studieretninger	Elever		Lærlinger	
	I alt	Andel kvinner	I alt	Andel kvinner
Elever i videregående opplæring i alt¹	190 598	50,5	35 905	29,3
Studieforberedende utdanningsprogram i alt	107 506	55,5	-	-
Studiespesialisering	89 874	56,6	-	-
Idrettsfag	11 307	42,2	-	-
Musikk, dans og drama	6 325	63,6	-	-
Yrkesfaglige utdanningsprogram i alt	79 386	44,3	27 819	30,9
Bygg- og anleggsteknikk	9 612	4,0	5 994	2,4
Design- og håndverk	5 884	89,8	1 881	94,0
Elektrofag	9 804	5,1	4 242	4,1
Helse- og sosialfag	16 795	89,2	4 203	88,9
Medier og kommunikasjon	8 923	56,0	168	60,1
Naturbruk	4 033	58,1	635	33,7
Restaurant- og matfag	4 580	52,5	1 921	50,2
Service og samferdsel	7 214	41,2	2 524	36,3
Teknikk og industriell produksjon	12 541	10,3	6 251	9,2
Alternativ opplæring²	3 336	38,2	-	-
Allmennfaglige studieretninger i alt³	310	62,6	110	6,4
Yrkesfaglige studieretninger i alt³	60	60,0	7 976	23,9

¹ Utdanningsprogram i Kunnskapsløftet og studieprogram i Reform 94.

² Elever som ikke følger nevnte utdanningsprogram, men følger alternativ opplæringsplan.

³ Reform -94.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/vgu/>

Antall videregående skoler, etter eierform. 2004-2009

Eierform	2004	2005	2006	2007	2008	2009
I alt	460	470	462	463	446	439
Statlig	4	4	5	3	3	2
Fylkeskommunale	386	380	374	371	359	354
Private ¹	70	86	83	89	84	83

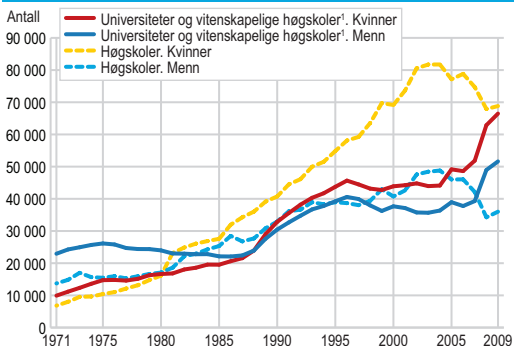
¹ Godkjent etter lov om private skoler med rett til statstilskudd.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

4. Høyere utdanning

Innen *høyere utdanning* er utdanningsinstitusjonenes administrative systemer de mest sentrale datakildene. For de fleste av universitetene er det de opplysningene studentene selv gir ved betaling av semesteravgift som danner grunnlaget for statistikken. Kilde for doktorgrader er Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU STEP).

Studenter ved universiteter og høyskoler, etter kjønn. 1. oktober 1971-2009²

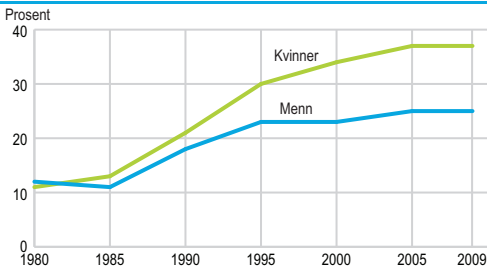

¹ Vitenskapelige høyskoler omfatter skoleslag i det norske utdanningssystemet på universitetsnivå innenfor snevrere fagområder med samme type ansvar og fullmakter for utdanning, forskning og forskerutdanning.

² Personer på doktorgradsprogram er ikke inkludert fra og med 2002.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/emner/04/02/40/>

Menn og kvinner 19-24 år i høyere utdanning i prosent av alle bosatte i aldersgruppen, 1980-2009¹. Prosent

¹ Personer på doktorgradsprogram er ikke med i tallene.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utuvh/>

Studenter i høyere utdanning¹, etter fagfelt. Totaltall 1990, 2000 og 2009. Andel kvinner 2009

Fagfelt	I alt			Andel kvinner 2009
	1990	2000	2009	
I alt	132 359	186 002	222 920	60,7
Humanistiske og estetiske fag	24 711	28 945	26 604	63,1
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	17 556	30 682	31 948	76,2
Samfunnsfag og juridiske fag	18 090	24 504	30 721	61,7
Økonomiske og administrative fag	22 637	26 584	40 570	54,4
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	26 598	36 173	35 711	32,4
Helse-, sosial- og idrettsfag	15 861	33 540	48 325	79,2
Primærnæringsfag	1 189	1 594	1 097	49,0
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	4 389	2 860	4 587	32,4
Annet ²	1 328	1 120	3 357	38,2

¹ Studenter i høyere utdanning i utlandet er ikke inkludert.

² Består av uoppgitt og allmenne fag.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utuvh/>

Fullføring av utvalgte laveregradsstudier 2008/2009 i forhold til studiets normerte studietid¹. Absolutte tall og prosent

Type institusjon	Absolutte tall			Prosent		
	I alt	Fullført innen normert studietid	Fullført på mer enn normert studietid	I alt	Fullført innen normert studietid	Fullført på mer enn normert studietid
I alt²	10 814	4 030	6 784	100,0	37,3	62,7
Universiteter og vitenskapelige høyskoler ..	6 052	1 938	4 114	100,0	32,0	68,0
Statlige høyskoler	4 191	1 819	2 372	100,0	43,4	56,6
Private høyskoler	571	273	298	100,0	47,8	52,2

¹ Fullføringstid er beregnet ut fra antall år siden studenten første gang var registrert i høyere utdanning. Studenter som ikke fullfører innen forventet fullføringstid kan ha studert deltid, hatt opphold underveis, byttet studium eller fullført et annet studium tidligere.

² Inkluderer 3- og 4-årige utdanninger som kan tas ved både universiteter og høyskoler: siviløkonom, bachelor i humanistiske og estetiske fag, bachelor i samfunnsfag og juridiske fag, bachelor i økonomiske og administrative fag, bachelor i naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, bachelor i helse-, sosial- og idrettsfag, bachelor i primærnæringsfag.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utuvh/>

Fullførte universitets- og høyskoleutdanninger, etter utdanningens nivå. 1994/95-2008/09¹

År	I alt	Universitets- og høyskoleutdanning, lavere nivå ²	Universitets- og høyskoleutdanning, høyere nivå ³	Forskerutdanning ⁴
1994/95	26 763	19 835	6 323	605
1996/97	31 812	23 955	7 213	644
1998/99	30 118	22 360	7 062	696
2000/01	32 010	23 993	7 249	768
2002/03	30 809	23 317	6 778	714
2004/05	32 222	23 504	7 880	838
2006/07	37 524	25 308	11 236	980
2008/09	36 031	24 693	10 254	1 084

¹ Avvik i tallene fra tidligere publiseringer på grunn av oppdateringer. ² 4 år eller mindre, inkludert bachelor.

³ Mer enn 4 år, inkludert master. ⁴ Doktorgrader.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utuvh/>

Norske studenter i høyere utdanning i utlandet¹, etter studieland og grupper av land. 2007, 2008 og 2009. Andel kvinner 2009

Studieland	Studenter i høyere utdanning			Andel kvinner 2009
	I alt 2007	I alt 2008	I alt 2009	
I alt	11 201	11 286	12 380	59,3
Storbritannia	2 350	2 515	2 965	61,8
Danmark	2 008	2 060	2 202	67,7
Australia	1 354	1 233	1 307	56,0
Polen	953	1 079	1 261	54,2
USA	768	790	932	46,0
Sverige	731	762	768	60,8
Resten av Europa	596	631	734	52,2
Ungarn	673	665	687	62,0
Nederland	348	354	338	53,8
Frankrike	225	178	206	64,1
Tyskland	274	233	188	64,4
Canada	175	173	176	52,8
Irland	140	125	123	82,1
Asia	114	102	109	35,8
Resten av Oseania	74	71	76	67,1
Spania	94	68	71	63,4
Italia	136	83	63	58,7
Afrika	60	56	63	60,3
Sveits	72	62	61	55,7
Sør-Amerika	39	35	35	60,0
Resten av Nord- og Mellom-Amerika	13	9	12	58,3
Uoppgitt	4	2	3	100,0

¹ Utvekslingsstudenter og personer på doktorgradsprogram er ikke inkludert..

Kilde: Statens lånekasse for utdanning.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

**Utenlandske studenter¹ i høyere utdanning i Norge, etter statsborgerskap eller grupper av statsborgerskap. Totaltall 2007, 2008 og 2009.
Andel kvinner 2009**

Statsborgerskap	Studenter i høyere utdanning			Andel kvinner 2009
	I alt 2007	I alt 2008	I alt 2009	
Utenlandske studenter i alt²	15 002	15 493	17 696	58,9
Sverige	1 132	1 188	1 228	66,6
Danmark	742	743	732	62,3
Tyskland	589	617	631	65,3
Finland	269	300	278	78,4
Storbritannia	266	290	308	53,6
Island	230	250	266	65,4
Polen	208	236	255	81,6
Nederland	183	197	215	57,2
Spania	153	110	72	55,6
Frankrike	132	165	111	54,1
Italia	68	80	78	57,7
Sveits	48	49	37	62,2
Ungarn	35	33	31	77,4
Irland	18	15	16	62,5
Resten av Europa ³	2 241	2 390	2 468	74,8
Afrika	1 428	1 521	1 471	37,4
Kina	614	645	707	60,4
Resten av Asia ³	1 617	1 744	1 917	47,3
Canada	71	85	94	61,7
USA	305	323	314	62,7
Resten av Nord- og Mellom-Amerika	91	98	79	46,8
Sør-Amerika	267	292	302	66,6
Australia	40	50	58	46,6
Resten av Oseania	10	9	10	40,0
Uoppgitt⁴	4 245	4 063	6 018	56,4

¹ Utenlandske studenter er ikke nødvendigvis i Norge kun for å studere. Noen studenter kan være her på permanent basis med et annet statsborgerskap. Personer på doktorgradsprogram er ikke inkludert. Utdvekslingsstudenter er inkludert.

² En del studenter fra utlandet vil antagelig ikke være registrert ved våre utdanningsinstitusjoner på tellingstidspunktet 01.10. Det kan føre til en underestimert av utenlandske statsborgere i høyere utdanning.

³ Tyrkia er inkludert i Europa.

⁴ Uoppgitt statsborgerskap.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

5. Voksenopplæring

5.1. Grunnskoleopplæring

Personer over opplæringspliktig alder, og som trenger grunnskoleopplæring, har rett til slik opplæring etter § 4A-1 i Opplæringsloven.

Voksenopplæring på grunnskolens område. 1. oktober 2009

	Deltakere
Grunnskoleopplæring	4 100
Spesialundervisning	5 402

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/utgrs/>

5.2. Videregående opplæring

Voksne som har fullført grunnskoleopplæring eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring, vil etter søknad ha rett til videregående opplæring. Denne retten gjelder fra og med det året personen fyller 25 år.

Søkere på tilbud tilpasset voksne behøver ikke å søke gjennom det ordinære opptaket i videregående skole. De kan søke om opptak fortløpende gjennom hele året. Antall søkere på tilbud tilpasset voksne er definert som antall deltakere på tilbud tilpasset voksne per 1.10.2009, samt antall søkere i perioden 1.10.08 til og med 30.09.09 som ikke er registrert som deltagere per 1.10.2009.

Tallene inkluderer personer registrert med elevstatus voksne i opplæring skoleåret 2009/10 og per 1. oktober 2009.

Antall søkere og deltakere i videregående opplæring. Andel kvinner. 1. oktober 2009

	Antall	Andel kvinner
Antall søkere på tilbud tilpasset voksne	6 824	62,5
Antall deltakere på tilbud tilpasset voksne	3 998	69,7
Antall deltakere 25 år og eldre	11 852	53,3
Herav læringer	5 126	37,7
Herav elever	6 726	65,2

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/vgu/>

5.3. Folkehøgskoler

Utdanningsopplysninger fra *folkehøgskolene* hentes direkte fra folkehøgskolene. Alle folkehøgskolene rapporterer sin kursvirksomhet på individnivå til SSB.

Elever i folkehøgskoler. Totaltall og andel kvinner. 2000-2009

	I alt	Andel kvinner
2000	5 692	66,1
2004	6 051	64,2
2007	5 968	62,4
2008	6 168	60,7
2009	6 850	57,5

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/vgu/> og <http://www.ssb.no/voppl/>

5.4. Studieforbund

Studieforbundene sender årlig inn dataene til Statistisk sentralbyrås voksenopplæringsdatabase. Dataene blir levert på enkeltkursnivå og gir informasjon om antall deltakere fordelt på kjønn og alder, antall kurs fordelt på emner og i hvilken kommune kurset holdes og antall studietimer. En person kan være talt flere ganger dersom hun/han har deltatt på flere kurs.

Studieforbund. Deltakere. Andel kvinner. 2000-2009

	Antall deltakere	Andel kvinner
2000	666 729	55,5
2004	632 993	55,3
2007	489 722	56,2
2008	483 421	56,9
2009	469 669	56,7

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/voppl/>

5.5. Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner

Alle *fjernundervisningsinstitusjonene* som er godkjente, og som av den grunn får tilskudd av departementet, rapporterer sin kursvirksomhet til Statistisk sentralbyrås voksenopplæringsdatabase. I tillegg rapporterer Norsk Forbund for Fjernundervisning (NFF) oversikt over godkjente kurs, og informasjon om de forskjellige kursene; normerte studietimer, hovedemner osv. En person kan være talt flere ganger dersom hun/han har deltatt på flere kurs.

Frittstående fjernundervisningsinstitusjoner. Kursfullføringer. Totaltall og andel kvinner. 2000-2009

	I alt	Andel kvinner
2000	37 982	56,2
2004	21 708	49,4
2007	21 920	52,9
2008	20 152	54,8
2009	18 376	55,8

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/voppl/>

5.6. Livslang læring i norsk arbeidsliv

Data om livslang læring i norsk arbeidsliv er hentet fra Lærevilkårsmonitoren. Undersøkelsen er initiert og utformet av Forskningsstiftelsen Fafo. Data samles inn av SSB, som tilleggssundersøkelser til Arbeidskraftsundersøkelsene.

Deltakelse i formell utdanning, videreutdanning og kurs og annen opplæring siste 12 måneder, blant sysselsatte 22-66 år, etter kjønn. 2003-2009. Prosent

	Formell utdanning			Formell videreutdanning			Kurs og annen opplæring		
	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner	Alle	Menn	Kvinner
2003	11	10	13	8	6	8	57	57	58
2004	12	10	14	8	6	9	55	54	57
2005	11	8	14	7	5	9	50	49	52
2006	11	8	14	6	5	8	49	48	50
2007	10	8	13	6	4	8	53	51	54
2008	14	11	17	8	7	10	54	53	55
2009	15	13	17	8	6	9	51	50	52

Kilde: Lærevilkårsmonitoren.

Mer informasjon: <http://www.fafo.no/>

Deltakelse i kurs og annen opplæring siste 12 måneder blant sysselsatte i alderen 22-66 år, etter utdanningsnivå. 2004-2009. Prosent

Utdanningsnivå	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Grunnskoleutdanning	33,2	31,4	26,7	42,2	36,4	36,5
Videregående opplæring	50,1	44,6	43,0	48,4	49,1	45,8
Kort høyere utdanning ¹	69,7	61,9	62,8	64,6	67,3	62,6
Lang høyere utdanning ²	71,5	66,7	67,3	65,7	71,6	69,1

¹ 4 år eller mindre. ² Mer enn 4 år.

Kilde: Lærevilkårsmonitoren.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

6. Utdanningsnivå i befolkningen

SSBs register over befolkningens høyeste utdanning omfatter alle personer 16 år og over, bosatt i Norge per 1. oktober.

Universitets- og høgskoleutdanning lavere nivå, universitets- og høgskoleutdanning høyere nivå. Totaltall og andel kvinner. 1980-2009

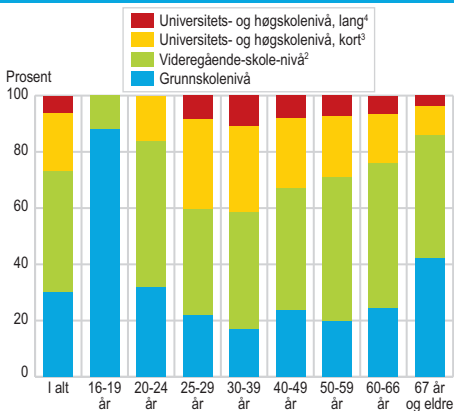
	Universitets- og høgskolenivå, kort ¹		Universitets- og høgskolenivå, lang ²	
	I alt	Andel kvinner	I alt	Andel kvinner
1980	271 958	50,3	75 308	14,7
1985	327 168	52,1	89 598	17,3
1990	408 538	53,1	107 008	21,2
1995	513 286	54,6	129 770	25,6
2000	594 561	56,1	163 518	30,8
2005	682 274	58,1	197 485	34,8
2009	763 304	59,0	239 573	38,8

¹ Omfatter høyere utdanning t.o.m. 4 år.

² Omfatter høyere utdanning på mer enn 4 år, samt forskerutdanning.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/emner/04/01/utniv/>

Personer 16 år og over, etter utdanningsnivå og alder¹. 2009. Prosent

¹ Ikke medregnet personer med uoppgitt eller ingen fullført utdanning.

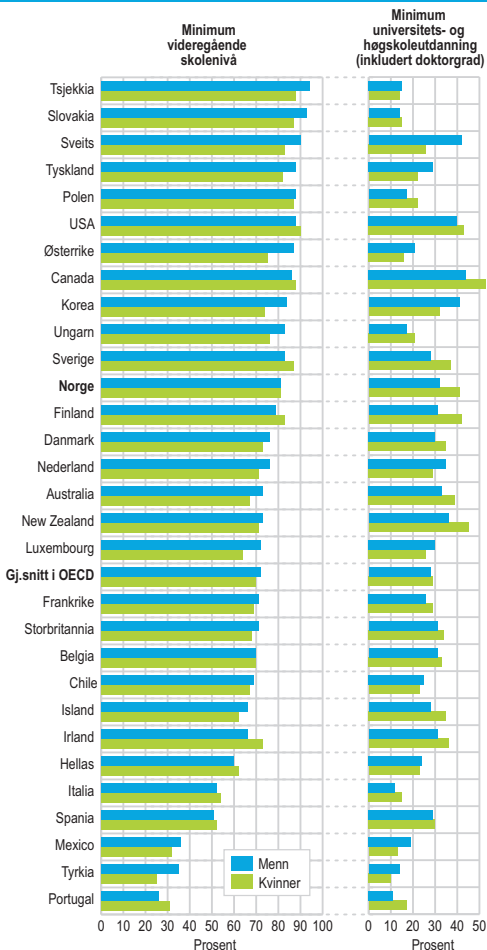
² Inkludert nivået 'Påbygging til videregående utdanning' som omfatter utdanninger som bygger på videregående skole, men som ikke er godkjent som høyere utdanning.

³ Universitets- og høgskolenivå kort, omfatter høyere utdanning t.o.m. 4 år.

⁴ Universitets- og høgskolenivå lang, omfatter utdanninger på mer enn 4 år, samt forskerutdanning.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/emner/04/01/utniv/>

Andel av befolkningen 25-64 år, etter utdanningsnivå, kjønn og land. 2008. Prosent

Kilde: OECD, Education at a Glance 2010.
Mer informasjon: <http://www.oecd.org/edu/eag2010>

7. Ressurser

7.1. Pedagogisk personale og vitenskapelige ansatte

Data for årsverk i barnehager er hentet fra BASIL. Dataene for lærere for *grunnskolen* er hentet fra GSI. Kilde for lærere i *videregående opplæring* er registerbasert personellrapportering i KOSTRA. Dataene for faglige ansatte i *høyere utdanning* er hentet fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).

Årsverk i barnehager og barn per årsverk. 1998-2009

	Årsverk	Barn	Barn per årsverk
1998	39 906	187 869	4,7
2000	40 005	189 837	4,7
2002	42 924	198 262	4,6
2004	46 540	213 097	4,6
2006	54 896	234 948	4,3
2008	65 155	261 886	4,0
2009	68 096	270 174	4,0

Kilde: BASIL.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/02/10/>

Undervisningsårsverk og elever per undervisningsårsverk i fylkeskommunale videregående skoler. 2005-2009

	Undervisnings- årsverk	Elever ¹	Elever per undervisnings- årsverk
2005	19 853	175 005	8,8
2006	20 503	180 084	8,8
2007	20 618	179 545	8,7
2008	20 846	177 229	8,5
2009	21 067	182 561	8,7

¹ Elever i videregående opplæring i fylkeskommunale skoler.

Kilde: Registerbasert personellrapportering i SSB, rapporterte tall fra Nav AA-registeret.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

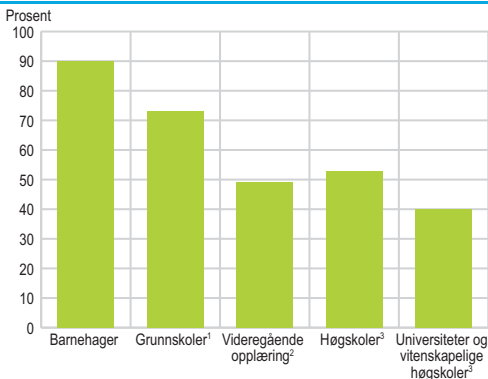
Årsverk i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger (faglige tilsatte) og registrerte studenter per årsverk i høyere utdanning, etter institusjon. 2005-2009

Institusjon	Faglige tilsatte	Registrerte studenter	Studenter per faglig tilsatt
2005	16 376	207 352	12,7
2006	16 771	206 539	12,3
2007	17 109	203 315	11,9
2008	17 947	206 151	11,5
I alt 2009	18 239	213 729	11,7
Universiteter	11 244	91 783	8,2
Statlige vitenskapelige høyskoler	733	5 979	8,2
Private vitenskapelige høyskoler	409	16 141	39,5
Statlige høyskoler	5 210	89 414	17,2
Private høyskoler	509	9 594	18,8
Kunsthøyskoler	135	818	6,1

Kilde: Database for statistikk om høyere utdanning (DBH).

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

Ansatte, andel kvinner, etter skoleslag/institusjon. 2009. Prosent

¹ Antall lærere. Administrasjon og assistenter og andre oppgaver er ikke medregnet.

² Administrasjon og andre oppgaver er ikke inkludert. Private/frittstående skoler er ikke inkludert i tallene.

³ Årsverk. Alle ansatte som institusjonen har arbeidsgiveransvar for, inkludert stipendiater. Inkluderer ikke private vitenskapelige høyskoler.

Kilde: Barnehager: BASIL. Grunnskole: GSI. Videregående opplæring: Registerbasert personellrapportering i SSB. Universiteter og høyskoler: Database for statistikk om høyere utdanning (DBH).

Mer informasjon: <http://www.wis.no/gsi/>, <http://www.ssb.no/kostra/> og <http://www.nsd.uib.no/dbhvev/>

Ansatte i barnehager etter utdanning og stilling. 2008 og 2009. Prosent

	Førskole- lærer- utdanning	Annen pedagogisk utdanning	Barne- og ungdomsfag- utdanning	Dispensa- sjoner
2008				
Styrere	86,9	6,7	0,6	4,6
Pedagogiske ledere	82,6	4,1	2,1	15,9
Assistenter	3,4	2,3	19,1	.
Tospråklige assistenter	5,0	5,8	5,8	.
Annet personale	35,3	12,1	5,2	.
2009				
Styrere	87,8	6,3	0,5	3,6
Pedagogiske ledere	82,1	4,3	2,1	15,9
Assistenter	2,1	1,7	19,8	.
Tospråklige assistenter	3,8	5,3	3,2	.
Annet personale	33,0	11,6	6,4	.

Kilde: BASIL.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04>

Lærere¹ i grunnskolen, etter kvalifikasjoner. 2007-2009. Prosent

Kvalifikasjon	2007	2008	2009
Høyere universitets-/høgskoleutdanning med pedagogisk utdanning	3,3	3,5	3,9
Høyere universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	0,9	0,9	1,0
Lavere universitets-/høgskoleutdanning med pedagogisk utdanning	85,1	84,1	83,9
Lavere universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	4,3	4,4	4,5
Videregående utdanning eller lavere uten pedagogisk utdanning	6,4	7,0	6,8

¹ Sysselsatte lærere i undervisningsstillinger i kommunale og fylkeskommunale grunnskoler.

Kilde: Registerbasert personellrapportering i SSB, rapporterte tall fra Nav AA-registeret.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/>

Lærere¹ i videregående opplæring, etter kvalifikasjoner. 2007-2009. Prosent

Kvalifikasjon	2007	2008	2009
Høyere universitets-/høgskoleutdanning med pedagogisk utdanning	20,1	20,9	21,7
Høyere universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	7,5	7,2	6,7
Lavere universitets-/høgskoleutdanning med pedagogisk utdanning	55,7	54,3	53,9
Lavere universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	9,4	9,2	9,3
Videregående utdanning eller lavere uten pedagogisk utdanning	7,4	8,4	8,4

¹ Lærere i undervisningsstillinger i allmennfag og i tekniske og andre yrkesrettede fag i fylkeskommunale videregående skoler.

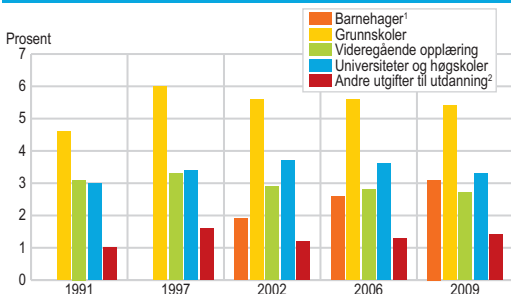
Kilde: Registerbasert personellrapportering i SSB, rapporterte tall fra Nav AA-registeret.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/kostra/>

7.2. Økonomi

Offentlig forvaltnings totale utgifter til utdanning, omfatter utgifter i statlige, kommunale og fylkeskommunale forvaltningsorganer hvor hovedhensikten eller formålet er utdanning. Basis er det sentrale statsregnskapet og de enkelte kommune- og fylkeskommuneregnskaper.

Andel utgifter til ulike utdanningsområder av offentlig forvaltnings totale utgifter. 1991-2009. Prosent

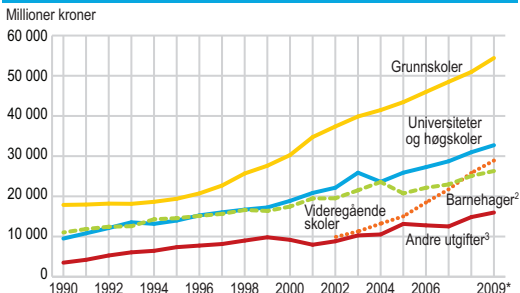
¹ Utgifter til barnehager er kun tilgjengelig f.o.m. 2002, og inkluderer både utgifter til utdanning og omsorg.

² Dette inkluderer utgifter til: Utdanning uavhengig av nivå (f.eks. utgifter til voksenopplæring), Tjenester tilknyttet utdanning (f.eks. utgifter til mat, innkvartering, lege- og tannlegeutgifter), Utdanning ellers (f.eks. administrasjon, koordinering og overvåkning/oppfølging av utdanningsplaner, budsjetter).

Kilde: Offentlige finanser (SSB).

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/12/>

Offentlig forvaltning. Driftsutgifter til utdanning, etter utdanningsområder. 2007-priser. 1990-2009¹. Millioner kroner

¹ Justert for endringer i pensjonsavgiften. ² Utgifter til barnehager er foreløpig kun tilgjengelig f.o.m. 2002, og inkluderer både utgifter til utdanning og omsorg. ³ Dette inkluderer utgifter til: Utdanning uavhengig av nivå (f.eks. utgifter til voksenopplæring), Tjenester tilknyttet utdanning (f.eks. utgifter til mat, innkvartering, lege- og tannlegeutgifter), Utdanning ellers (f.eks. administrasjon, koordinering og overvåkning/oppfølging av utdanningsplaner, budsjetter).

Kilde: Offentlige finanser (SSB).

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/12/>

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir informasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. Fra 2001 har alle kommuner og fylkeskommuner vært med i KOSTRA.

Utgiftsbegreper:

Korrigerte brutto driftsutgifter viser driftsutgifter til kommunenes egen tjenesteproduksjon.

Brutto driftsutgifter viser driftsutgifter til kommunens egen tjenesteproduksjon + kjøp av tjenester fra andre.

Kommunale utgifter til barnehager. Utvalgte nøkkeltall. 2009

	Lands- gjennomsnitt
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	2,9
Netto driftsutgifter til barnehager, per innbygger 1-5 år i kroner	17 554
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime	45
Prosentvis fordeling av utgifter på:	
Opphold og stimulering, funksjon 201	82,0
Tilrettelagte tiltak, funksjon 211	9,4
Lokaler, funksjon 221	8,6

Kilde: KOSTRA.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/kostra/>

Kommunale utgifter til grunnskoleopplæring. Utvalgte nøkkeltall 2009

	Lands- gjennomsnitt
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, per elev	83 426
herav undervisning, funksjon 202 ¹	68 472
herav skolelokaler og skyss, funksjon 222 og 223	14 954
Brutto driftsutgifter til skolefritidsordningen, per elev	22 574
Brutto driftsutgifter til voksenopplæring, per deltaker	69 962

¹ Funksjon 202 inneholder bl.a. undervisning i grunnskolen, administrasjon, inventar og utstyr.

Kilde: KOSTRA.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/kostra/>

Korrigerte brutto driftsutgifter til videregående opplæring per elev¹, etter utdanningsprogram og fylke. 2009

	Utgifter per elev	Studieforberedende utdanningsprogram	Yrkesfaglig utdanningsprogram
Landsgjennomsnitt	130 147	120 617	144 191
Østfold	134 508	124 528	148 368
Akershus	124 354	116 551	144 383
Oslo	140 388	136 276	157 934
Hedmark	135 533	123 425	147 631
Oppland	124 579	117 366	132 679
Buskerud	130 591	120 178	145 075
Vestfold	125 087	117 142	139 200
Telemark	124 783	114 320	136 980
Aust-Agder	132 953	121 307	144 920
Vest-Agder	115 039	107 628	127 818
Rogaland	124 451	114 129	140 212
Hordaland	130 058	119 218	147 363
Sogn og Fjordane	157 188	139 706	165 982
Møre og Romsdal	121 408	112 324	132 066
Sør-Trøndelag	119 878	114 266	129 625
Nord-Trøndelag	141 744	129 914	154 240
Nordland	133 929	119 982	145 799
Troms Romsa	143 877	131 255	157 600
Finnmark Finnmark	150 857	139 935	153 636

¹ Tallet er vektet i forholdet 7/12 for elevene i fjor og 5/12 for i år for at skoleåret skal tilsvare regnskapsåret..

Kilde: VIGO/KOSTRA.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/kostra/>

Regnskapstallene for universitets- og høyskolesektoren er hentet fra StatRes. StatRes er avgrenset til statlig eide universiteter, vitenskapelige høyskoler og høyskoler.

Driftsutgifter til universitets- og høyskolesektoren, registrerte studenter og driftsutgifter per student etter institusjonstype¹. 2009

Institusjon	Utgifter. 1 000 kr	Registrerte studenter	Utgifter per student. 1 000 kr
I alt	27 286 800	189 652	144
Universiteter	17 349 300	91 097	190
Vitenskapelige høyskoler	1 223 000	6 089	201
Statlige høyskoler	8 019 100	89 311	90
Andre høyskoler ²	695 400	3 155	220

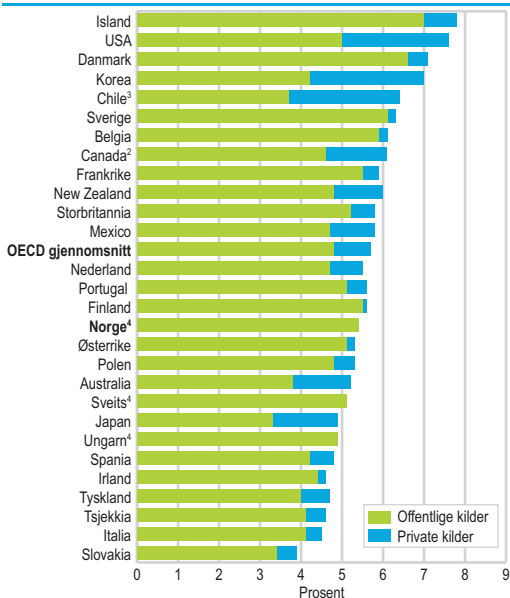
¹ Private institusjoner er ikke inkludert.

² Andre høyskoler inkluderer Kunsthøgskolen i Oslo, Kunsthøgskolen i Bergen og Politihøgskolen.

Kilde: StatRes/DBH.

Mer informasjon: <http://www.ssb.no/04/02/40/>

OECD-landenes utgifter til utdanningsinstitusjoner i prosent av BNP, etter finansieringskilde. 2007¹

¹ Landene er rangert etter synkende ressursbruk totalt. For detaljerte noter se: www.oecd.org/edu/eag2010.

² 2006-tall.

³ 2008-tall.

⁴ Privat finansiering (=husholdningens utgifter) til utdanning er ikke inkludert.

Kilde: OECD, Education at a Glance 2010

Mer informasjon: <http://www.oecd.org/edu/eag2010>